

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Perversa quædam est in mundo Trinitas, quæ nisi caveatur, divinam in
nobis pervertit Trinitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

DOMINICA

SANCTISS. TRINITATIS.

QVÆ EST

PRIMA POST PENTECOSTEN.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus exercituum. II.6. Apoc. 4.

VERITAS PRACTICA.

Perversa quædam est in mundo Trinitas, quæ nisi cavetur, divinam in nobis pervertit Trinitatem.

RATIO EST, Quia tunc divina in nobis Trinitas perverti dicitur, quando vel errore in intellectu, vel concupiscentia in voluntate, tria hæc quæ sunt præcipua mysterij capita violantur. Unitas essentia, Trinitas personarum, & æqualitas perfectionum.

Sed triplex concupiscentia de qua dicitur; Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ; Perversa quædam est in mundo Trinitas quæ nisi cavetur, tria hæc præcipua capita in nostra violat voluntate.

Ergo & divinam in nobis pervertit Trinitatem. Quod cum sit summo opere detestandum, apparatus quam sit cavenda triplex illa concupiscentia.

I. PUNCTUM.

QUOD universim Scriptura monet ne de rebus divinis & sublimibus sermones & discursus multiplicentur, hoc particulatim de Mysterio Sanctissimæ Trinitatis sancti Doctores dictum volunt; *Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes.*

Non vetat omnino loqui, sed multiplicare loqui, id est, nimis multa & plura quàm necesse sit ad fidem & cultum Divinitatis; Et certè necesse est omnino loqui de hoc Mysterio, cum primum hæc mensura pars servia.

sit quod loqui & audire debeamus, quia primum est & magis necessarium quod credere & colere teneamur: sed cum tam multa sint in eo sublimia, recondita, singularia, & singulariter excellentia nostri animi intelligendi facultatem, periculosum est ne si plura quàm par sit multiplicetur, sit potius curiositatis & vanitatis, quàm religionis & observantiæ quæ summa tamen adhiberi debet in hoc recolendo Mysterio.

Hoc ipsum est quod commendabat Sapiens: *Altiora sensu quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris; sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus ejus ne suavis curiosus. Quæ quidem curiositas sitimenda est in operibus Dei quæ dicuntur ad extra, quàm id magis cavenda est in iis quæ sunt ad intra quæ venerationem atque admirationem magis postulant quàm discursum?*

Nec leviter prætereundum est quod dicitur, *quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper*, nam perinde est ac si diceretur, quando de Divinitate cogitas, cogita semper seu potius de excolenda voluntate tua per veram obedientiam & charitatē, quam de colendo intellectu per multam scientiam & cognitionem; neque enim minus obest ad debitum Deo cultum exhibendum, depravata per concupiscentiam voluntas, quàm corruptus per errorem intellectus. Unde graviter S. Leo: *Virum Catholicum sicut nullo implicari errore, ita nulla oportet cupiditate violari.* Cur enim vitandus est error, nisi quia repugnat veritati quæ necessaria est credendis & colendis mysteriis? Sed nonne charitas æque necessaria est colendo Deo ac veritas, & nonne charitati æque repugnat præ-

Ecc. 3.

1. Joan. 2.

1. Reg. 2.

Δ

VR

va cupiditas, atque error veritati? Nonne ergo æque cavenda cupiditas? Nonne ergo æque cogitandum de illa cavenda, ubi de divinis mysteriis agitur, atque de errore vitando?

Quæ obrem ad divini cultus praxim sic est propolita veritas quæ modo expendatur, ut in ea expendenda simul intelligamus, quod sicut in intellectu ita involuntate nostra, constituitur aut evertitur divinitatis cultus, sicut in intellectu per errorem evertitur, ita in voluntate per cupiditatem, sicut demum in tribus quæ sunt præcipua Mysterij hodierni capita veritari potest error, ita in his ipsis perversa sistit cupiditas, quæ cum sit triplex triplicem quandam in mundo facit Trinitatem, quæ divinam in nobis planè pervertit, nisi diligentissimè caveatur.

Ac primo quidem tria illa quæ dicuntur præcipua Mysterij SS. Trinitatis capita vide quam commodè comprehendantur verbis allatis, Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Sabaoth seu exercituum. Quod enim in singulari numero dicitur sanctus, unus esse Deus & Dominus intelligitur; unus unitate essentiæ, substantiæ, & naturæ, nec ullo modo possunt esse plures. Non est sanctus ut est Dominus, neque enim est alius extra te est quidè alius intra sed non extra; & ita est alius intra ut non sit aliud, inquit S. Joannes Chryostomus.

I. Reg. 2.

Quod verò ter repetitur sanctus, trinus esse in personis Deus demonstratur, ut alibi passim scripturæ declarant distinctius: Pater, Verbum, & Spiritus S. & hi tres unum sunt, Pater seipsum intus perfectam sui generat imaginem, qui Filius ejus est ejusdem prorsus substantiæ; non est enim otiosus & infæcundus, ille qui dat omnibus creaturis vim producendæ simile. Nunquid ego qui alios parere facio, ipse non pariam, dicit Dominus? si ego qui generationem ceteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus Deus tuus? Hic autem Filius sic a Patre diligitur ut Patrem similiter diligit, atque ex hac mutua dilectione producitur tertia Persona quæ Spiritus S. dicitur, ejusdem etiam cum Patre & Filio naturæ & substantiæ, non creatus nec genitus, sed procedens ex utroque.

I. Joan. 5.

Ij. 66.

Nihil quidem in creatis est simile, sed tamen a creaturis possunt deduci quædam similitudines quæ hanc Trinitatem Personarum representant ut in sole, substantia est solis, radius, & calor. In anima, tres sunt facultates, memoria, intellectus, & voluntas. In fonte reperitur scaturigo, fons & rivus. In arbore, radix, truncus, rami. In speculo, materia speculi, species rei representatæ per speculum, & ejusdem reflexio ad oculum. In sermo-

ne seu verbo, res concepta, conceptus, & expressio: sicut in aliis pluribus.

Quod denique sanctus & simili prorsus modo ter sanctus dicitur Dominus, sic perfectus in substantia & æqualiter in personis & attributis perfectus esse agnoscitur; nam licet innumeræ sint aliæ perfectiones, una tamen omnes comprehendit factitas, & idcirco præcipuè memoratur, quia nobis præcipuè proponitur imitanda; non potentia, non altitudo, non scientia, non independentia quam perverse rebellis angelus & primus homo ambierunt; sed sanctitas quæ omnibus commendatur: Sancti eritis, quia ego sanctus sum. Levit. 19. 1. Pet. 3.

Hæc sunt itaque tria præcipua quæ de Patre, de Filio, & de Spiritu S. sine differentia discretionis sentienda proponuntur, ut in confessione vera sempiternæque Deitatis, & in personis proprietas, & in essentia unitas, & in maiestate adoretur æqualitas, quam laudant Angeli atque Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim, qui non cessant clamare quotidie una voce dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth. Sic adora, sic venerare, sic conclude: quandoquidem in his tribus summa credendorum de mysterio Trinitatis consistit, si quid contra in intellectu per errorem, aut in voluntate per concupiscentiam opponatur, planè in nobis destrui & perverti divina Trinitas dici possit & debeat, quia sic fides per errorem perit, & charitas per concupiscentiam; per eunte autem fide & charitate, perit aut pervertitur divinus SS. Trinitatis cultus, qui in illis maximè virtutibus situs est, ac tandem ubi perversus est Trinitatis cultus, nonne ibi perversa dici potest & ipsa divina Trinitas?

O altitudo divitiarum non modò sapientiæ & scientiæ Dei, sed & bonitatis & potentæ, qui sic patitur à nobis sua in divinitate & notata violari & offendi!

II. PUNCTUM.

SED triplex concupiscentia de qua dicitur: omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ; per-versa quædam est in mundo Trinitas, quæ itra illa præcipua divini mysterij capita in nostra violat voluntate.

In nostra quidem intellectu tres esse possent errorum species, quæ veram eorum trium capitum fidem evertent; ut primò Atheismus, & paganismus qui vel Deum negant aut plures deos faciunt. Deinde Judaismus, Arrianismus, & Sabellianismus qui vel negant Trinitatem personarum, aut distinctionem, aut divinitatem. Denique

nique blaſphemiæ horrenda mōſtra quæ vel divinam providentiam & ſcientiam vel bonitatem & juſtitiam diſſidentur. Sed in his non immeramur quia contrā per Dei gratiā, *fide ſtamus.*

Verūm non ita forte credimus aut intelligimus quæ de cupiditate dicuntur, ac proinde illa fuerunt expreſſius diſtinguenda quæ modo ſingulatim & accuratè expendentur per tria illa capita, quorum primum eſt de unitate Dei, quàm concupiſcentia tam verè deſtruit & pervertit quàm verum eſt per concupiſcentiam committi peccatum mortale, & in quolibet mortali peccato poſi ultimum ſiōem.

Non ſemper quidem mortale eſt quod parit concupiſcentia, ſed quoties tale parit peccatum, ſemper ita conſans & verum eſt quod in eo poſitur ultimum ſiōis, ut id de fide ſit, hoc autē poſito quid ſequitur niſi unitatem Dei deſtrui? nam cum ſit ita proprium Deo, eſſe ultimum noſtrum ſiōem ut niſi talis eſſet non eſſet Deus, certè peccator qui hanc à Deo tollit perfectionem, quantum in ipſo eſt, tollit ab eo Divinitatem à qua inſeparabilis eſt illa perfectio, & dum illam ipſam perfectionem attribuit creaturæ quæ eſt objectū ſui peccati, ponit in ea ſimul quandam divinitatem ſeu quandam idoli & idololatriæ ſpeciem, non quidem iudicio & cogitatione, ſed affectu & æſtimatione, ut loquuntur Theologi conformiter ſacræ Scripturæ ſanctis que Patribus.

Conſententur ſe noſſe Deum, inquit Apoſtolus, *ſed autem negant.* Id eſt ſpeculativè & intellectu, fatentur eſſe Deum vel illum: eſſe Deum, qui credendus & colendus proponitur: ſed voluntate & affectu illum negant, quatenus id omne faciunt in praxi circa objectū ſui peccati quod ſoli Deo debetur; nempe ſic toti cogitant, ſic laborant ſic afficiuntur, ſic moventur, ſic eo intentiones & affectus omnes dirigunt quaſi illud quod concupiſcitur eſſet Deus, quod erat ſoli Deo dandum negant, & quod erat negandum creaturæ, concedunt. *Committunt verunt*, inquit idem Apoſtolus, *veritatem Dei in mendacium, & colunt, & ſerviunt creaturæ poſius quam Creatori.* Quod & S. Petrus appoſitè exprimit, dum uno verbo ait, *Eum qui emit eos, Dominum negant:* q. d. licet fateantur ſe ab eo emptos & ſe ejus eſſe ſervos, tamen id verbo tenus dicunt, nam reiſa, non ei ſerviunt, ſed ventri, vel honori, vel pecuniæ, ſeu potius concupiſcentiæ quæ fertur circa illa objecta, unde & vocat illos *ſervos corruptionis*, & addit rationem, *in quo enim quis ſuperatus eſt, huius & ſervus eſt.* Sic & rurſum Apoſtolus: *huius modi*

enim Chriſto Domino noſtro non ſerviunt, ſed ſuo ventri. Quod ut maniſteſtius ſignificet quam ſit oppoſitum unitati Dei, addit alibi: *Quorum Deus ventareſt;* & de cupiditate pecuniæ, *Idolorum, inquit, eſt ſervitus;* iterumque alibi quod videtur propius dicere de avaritiā, de omni alia concupiſcentia facile eſt intelligere, dum ait: *Mortificate membra veſtra qua ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam, & malam, & avaritiam qua eſt ſimulachrorum ſervitus* q. d. tot ſunt ſimulachra & idola quibus tanquam Deo ſervitur, quot ſunt malæ concupiſcentiæ. Quod diſertis verbis affirmat ſanctus Hieronymus in illum pſalmi verſum, *non erit in te Deus*

Phil. 3. Eph. 5.

Coloſſ. 3.

Pſ. 80.

Sanctus quoque Cyprianus, aut quiſquis eſt author tractatus de duplici martyrio qui apud eum habetur, ſic præclare; *Cum tyrannus dicit, abnega Chriſtum, & immola levi, ſape lingua negat corde reclamante;* quamquam hoc graviſſimum crimen, tamen aliquam impietatis culpam elevat humana natura imbecillitas. *Tibi Satanas loquitur per tuam concupiſcentiam: abnega Chriſtum, & eſto dives; ſacrifica Mammona, & Chriſto nuntium remittito; nec dicit, morere, ſed potius ebullit oculos.* Et tamen hic ſponte ſui vitium genua Satana, & abnegato Chriſto totum illi: *mancipia!* In quibus verbis & aliis quæ plura de hoc argumento habet, adverte non aliter illum velle peccatorem Chriſto renuntiare quam dum concupiſcentiæ ſatisfacit, hoc enim ipſo quo illi ſatisfacit, ſtatuit ſibi novam quandam divinitatem, & veram deſtruit: *Vertentur ad me tergum & non faciem!* O

1er. 2.

JAM verò quod ſecundum eſt caput, Trinitatem perſonarum multis modis expugnat concupiſcentia ſeu peccatum. Primum quidem eā ſordatur anima in triplici ſua potentia quæ eſt Trinitatis imago, unde in peccator eſt ſic graviter S. Ambroſius: *Tu qui accepſiſti imaginem Dei, qui habes ſimilitudinem eiſi, noli eam irrationabili ſeditate conſumere.* Deinde quia ſingulis perſonis, peccatum ſingularem quandam inferit injuriam; nempe Patri ut Creatori, Filio ut Redemptori, Spiritui S. ut Sanctificanti animam, ſicque creatura perit quodammodo Creatori; perit redemptionis pretium, tot pereunt gratiæ quot receperat vel recepſiſſet anima ſi ſine peccato eſſet: o quæ perditio!

1m caput 15. Lucæ.

A 2 Ter.

Rom. 1.

2. Pet. 2.

Ibid.

Rom. 16.

Tertio denique vel maxime quia unicuique divina Trinitatis Personae, sic una ex tribus illis pravis concupiscentiis directe opponitur, atque ut est illis opposita sic à mundo adoratur & colitur, ut verbi quidam poeta scripserit apud Cornelium.

In ep. 1.
Ioh. c. 2.

Ambitiosus honos, & opes, & facta voluptas.

Hæc tria pro trino Numine, mundus habet.

1. Cor. I.

PATER opponitur avaritia seu concupiscentia divitiarum, quia cum prima Persona sit origo bonitatis, & omnium bonorum, quæ effusè communicat sive ad intra ut vocant, sive ad extra: ut pote à qua descendat omni datum optimum, & omnino donum perfectum, ut ait S. Jacobus, nihil illi magis oppositum esse potest, quàm illa concupiscentia quæ nimis cupidè rapit aliena, & nimis avidè retinet sua.

2. Pet. 2.

FILIO cuius generatio divina & humana tam pura est ut Pater foeminam nesciat, & Mater vitulum non cognoscat, nefandè opponitur concupiscentia carnis; ac proinde ex iniquis maribus, quos novit Dominus in diem iudicii reservare cruciandos, magis autem eos reservat, inquit S. Petrus quæ post carnem in concupiscentia immunditia ambulant.

Ioh. 14.

SPIRITUI SANCTO qui super humilè & tremementem sermones suos, requiescit, & qui ut ait S. Augustinus, maxime ab humiliter recipitur, & à superbo rejicitur, adversa: ut illa concupiscentia quæ dicitur superbia vitæ, & quæ tumores & inflatos spiritus in homine movet, tam oppositos Spiritui S. ut propterea dicatur, quem mundus non potest accipere, quia non videt, nec scit eum.

Pl. 49.

RESTAT tertium de peccationibus divinis considerare; primò quidem quàm fœdè & proccaciter pessudentur omnes à concupiscentia seu peccatore. cum enim peccando nullà prorsus rationem habeat divinæ immensitatis & præsentis quam revereri deberet, nullam sapientiæ aut scientiæ cui nihil esse potest occultum, nullam bonitatis à qua suscipitur, nullam justitiæ quæ peccati pœnas reposcet, nonne quoties peccat, tum in divinas illas insurgit perfectiones? Deinde verò considera quàm virtutis & perfectionum inæqualitatem in Deo ponat pro sua quisque concupiscentia, facillè enim avarus credit Deum omnibè superbiæ aut luxuriam alterius, sed non ita suam cupiditatem, quam vocat prudentem sollicitudinem. Contrà verò superbus aut carnalis, in avarum quidquid adversus peccatores scribitur, intorquebit: & quæ divina sunt dicta contra superbiæ quam vocat animi celsitudinem, intidebit, Existimasti iniquo quod ero tui similis?

Denique quod ait S. Bernardus de voluntate propriâ, propriè de concupiscentia concupita seu voluta debet intelligi: Nunc autem & ipsum, inquit, quantum in ipsa est, Deum perimit. Omnino enim vellet Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut eam nece. Vult ergo eum non esse Deum, qui quantum in ipsa est vult eum aut impotentem, aut injustum esse, aut insipientem. Cruelus planè, & omnino execranda malitia, quæ Deû potentiam, justitiam, sapientiam perire desiderat. Id quidem horribile est, verè: sed factio quàm longè est horribilius?

Serm. 3. de
resur. Do.

III. PUNCTUM.

HINC ergo patet quàm verè triplex illa, quæ in mundo est, concupiscentia sit velut perversa quaedam in mundo Trinitas, quæ nisi dilgentissimè carvatur, divinam in nobis pervertit Trinitatem. Sic enim in re concupita peccator acquiescit, ut in ea suum summum bonum suamque beatitudinem videatur ponere. Probè scit impius, aut profecto scire debet, ex peccato, cœlestem illam & æternam perire felicitatem, nihil tamen curat satis se beatum putat si, quod concupiscit, possideat, vellet nullam aliam esse felicitatem præter concupiscentiam, aut se aliam simul facile consecuturum. sibi fingit: atque interim quod pro sola divina & beata Trinitate fruenda deberet facere, facit pro sua triplici concupiscentia, quod facere quid est aliud quam se velut Deum habere, prohi nefas! & unum illum æ trinum Dominum quem columbæ cœli pavent, & ad cuius nutum contremiscunt adnegare, despiciere, aspernari? O superba cœli super hoc, & porta ejus desolamini vehementer! fieri ne potest ut homo hæc faciat, ut Christianus hæc credat & cupiditati peccando cedat!

1. Cor. 2.

Multum refert in hac materia probè illud intelligere, quod de ultimo fine & summo bono in re concupita posito, atque à divinitate sublato dicitur; hinc enim tota peccati gravitas & tota concupiscentiæ perniciës. Quàm sint autem vera, quæ dicta sunt, sic universim confirmat S. Augustinus, ut, quæ de una dicit concupiscentia avaritiarum seu de avaritia, de aliis facile intelligatur. Civit. Dei. Perversi, inquit, & avari, frus volunt nummo, c. 25. uti autem Deo, quoniam non nummum propter Deum impendunt, sed Deum propter nummum querunt, quia nimirum licet Deum agnoscat, & reverentur tanquàm eorum omnium parentem, immoderatis tamen affectibus quo in foribus pecunia inhaerent, &

1170

sum ultimum & summum bonum esse & factio negare videntur, itaque in pecunia conquiscent, ac si nulla Dei cura & providentia egere deberent unquam.

Tob. 4.

Hæc declarari possent fusius, sed ad praxim, illud Tobiz tibi tuisque familiare sit, atque in & cassidum. Omnibus diebus visa tua in mente habeto Deum, & cave ne aliquando peccato consentias. In mente habeto, Deum unum esse, & Trinum & Sanctum; & hanc unitatem & trinitatem & sanctitatem per peccatum violari! Si nolles errorem in intellectu, noli cupiditatem in voluntate: si nolles negare intellectum Deum, noli eum voluntate & factis negare. Si nolles crede-

re plures Deos, noli plures peccando facere: si nolles veram & divinam Trinitatem non credere, noli falsam illi & mundanam opponere. Post concupiscentias tuas non eas & à voluntate tua avertere; non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut ostendatur concupiscentia eius; sed neque exhibeatur membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos Deo. Quid æquius? aut quid contra iniquius?

Eccli. 18.

Rom. 6.

Vide in 4. parte, Fer. 2. Heb. 16. ubi hæc declaratur veritas:

Nisi ab omni cupiditate voluntas, sicut ab omni errore intellectus verè convertatur, vix ulla est vera conversio.

E O D E M D I E

ALIA VERITAS PRACTICA.

Sicut negando potius: quàm affirmando Deus cognoscitur, ita & diligitur.

SENSVS EST, Quod sicut ex duobus modis quibus cognosci potest Deus, nempe negatione & affirmatione, melius negatione quàm affirmatione cognoscitur: ita ex duobus praxiorum generibus, nempe negativis & affirmativis sive positivis, qui sunt duo etiam modi quibus diligi potest Deus, melius negativis diligitur quàm affirmativis, quod est apprimè sciendum, ad vera charitatis praxim.

ALIO magis universalis qua alias in se continet, sive pro cognitione, sive dilectione Dei, hæc est, quia tunc Deus dicitur melius in hac vita cognosci & diligi, quando minus imperfectè cognoscitur & diligitur.

Sed minus imperfectè cognoscitur & diligitur negatione quàm affirmatione.

Ergo sic melius cognoscitur & diligitur: ac propterea modus iste negationis est perquam necessarium scitu & factis.

I. P U N C T U M.

QUOD in sacratissimo divina Trinitatis Mystero magis considerandum est hoc in eius religioso cultu, nobis, est etiam magis observandum.

Quid porro magis considerandum est in hoc sacrosancto Mystero, quàm quòd Deus intellectu suo se perfecte cognoscens, Verbum suum, id est, sui perfectam imaginem generat, & voluntate simul cum suo Verbo sese diligens, Spiritum Sanctum spirat ac producit? Hæc summa

dicendorum omnium, sed summa quæ dicendo nunquàm consummabitur. Non est invenire magis naturalia Dei: cum eorum summa veritas hinc incipit.

Eccli. 18.

Aque hoc est etiam quod in sancto eius cultu, quem potissimum hic spectamus, nobis præcipue venit observandum, ut scilicet intellectum exerceamus ad divinas perfectiones cognoscendas, & voluntatem ad illas ex æquo diligendas. Hi sunt duo pedes quibus ad Deum ambulatur; hæ sunt duæ alæ quibus ad ipsum volatur, & duo brachia quibus eum amplectimur. Ambulatur ab incipientibus in via purgativa; volatur à proficientibus in illuminativa via; & qui dicuntur perfecti, dicuntur in unitiva præsentia illum amplecti. O quis suaves illos amplexus expleret? quis vel alas quibus volatur, aut gressus quibus ambulatur?

Ex multis duo sunt magis generales motus, quibus id agitur & declaratur, negando scilicet & affirmando; quod ut fructuosius, & ad praxim accommodatius fiat, sic ipsos explicandos suscipimus, ut iam ex ipso intelligamus limine, Negando potius quàm affirmando Deum posse à nobis cognosci & diligi.

Ratio pro ducetur commodè; quando de duobus istis modis, quantum satis est ad eorum intelligentiam, ex sanctis Doctoribus aliquid delibatum erit. Primus qui ad Deum cognoscendū illos proposuit, sanctus Dionysius, sic utrumque paucis expressit, dicens, Deum esse *πρότερον* & *αὐτὸν* *πρότερον* *αὐτῶν*, omnium positionem & omnium ablationem: quia videlicet cum eminenter omnia contineat, sic dicitur omnia ponere: At cum illa longè alio modo contineat quàm

Lib. de div. nom. c. 2.